

ה. גרימת נזק לרכוש

הגזלת וגם הרווחת?

גרימת נזקים למכוניתו של מונזר אחמד עבד אלחמיד עיאש

תיאור המקרה

ביום 6.2.89, סמוך לשעה 9 בבוקר, נסע מונזר אחמד עבד אלחמיד עיאש, תושב בית אומר, במכוניתו בכביש בית אומר-חברון. סמוך לעיריית חלחול עצרו אותו חיילים, ולקחו את מכוניתו בטענה שהם צריכים לבדוק אותה במחנה צבאי בחלחול. הוא ביקש צו כתוב בעניין החרמת המכונית, אך החיילים אמרו כי יקבל צו כזה כאשר יחזירו לו את המכונית. הם הורו לו לחזור בשעות הצהריים כדי לקבל את המכונית. כשחזר, ראה שמכוניתו עומדת בשולי הכביש. מכסה המנוע היה פתוח, חייל אחד התעסק בהגה, ו-2 חיילים אחרים התעסקו במנוע. החיילים אמרו לו שהמכונית אינה נוסעת. הם רשמו דו"ח, ולעיאש אמרו כי מדובר בדו"ח נזקי המכונית והוא יימסר לממשל בחברון. מן המקום שבו עמדה המכונית נאלץ עיאש לגרוד אותה למוסך בחלחול. בסופו של דבר תוקנה המכונית במוסך בחברון, ועיאש שילם מכיסו את הנזקים שנגרמו למנוע, להגה, למצמד, לבלמים, לקפיצים, למכסה מקרר המים ולמאוורר.

העדות

על פי הוראת הממשל הצבאי בחברון הגיש עיאש – סמוך לאירוע – בקשה בכתב לתשלום פיצויים בשל הנזקים שגרמו החיילים למכוניתו. לבקשתו צירף קבלות על סך 740 ש"ח, עלות תיקון הנזקים ששילם מכיסו. בשלב מאוחר יותר, כאשר הגיעה תביעת הפיצויים לטיפולו של קמ"ט תובענות, מסר את מספר הג'פ שבו הגיעו החיילים אשר החרמו את מכוניתו.

קמ"ט תובענות מתחמק

* ב-20.12.89, כ-10 חודשים לאחר הגשת תביעתו של עיאש, פנתה עו"ד עליזה הרמן מן המוקד לקמ"ט תובענות בבית אל, בדרישה שימסור את החלטתו בתביעה.

* ב-21.9.90 הודיעו מקמ"ט תובענות בטלפון לעו"ד הרמן, כי באין צו החרמה למכונית – לא ישולמו פיצויים לעיאש. בתגובה על הסברה של עו"ד הרמן, כי במקרה זה לא ניתן לעיאש צו החרמה, נאמר לה כי יבקשו את תגובת קצין המינהל האזרחי בחברון.

* ב-11.2.90 שלחה עו"ד הרמן תזכורת לקמ"ט תובענות, וביקשה לדעת אם התקבלה תגובת הקמ"א מחברון.

* ב-7.3.90 הודיע קמ"ט תובענות, כי כלל לא נתקבלה אצל מושל נפת חברון תביעה לפיצוי עקב החרמת הרכב. הוא גם חזר על כך, שבאין אישור החרמה, לא ישולמו פיצויים.

* ב-18.7.90 שלחה עו"ד הרמן תזכורת לקמ"ט תובענות.

* ב-29.7.90 הודיע קמ"ט תובענות לעו"ד הרמן, כי ג'פ צבאי שמספרו כמספר שמסר עיאש לא נמצא בשירות המשטרה הצבאית, וכי נבדקת השתייכותו לממשל יהודה ושומרון.

* ב-7.9.90 שוב שלחה עו"ד הרמן תזכורת לקמ"ט תובענות. קמ"ט תובענות לא הגיב.

- * ב-2.1.91 שלח עו"ד אנדרה רוזנטל מהמוקד תזכורת נוספת לקמ"ט תובענות. קמ"ט תובענות לא הגיב.
- * ב-22.2.91 שלח עו"ד אנדרה רוזנטל מהמוקד תזכורת נוספת לקמ"ט תובענות.
- * ב-5.3.91 השיב קמ"ט תובענות, כי טרם התקבלה אצלם תשובה בעניין.
- * ב-31.5.91 דרש עו"ד רוזנטל מקמ"ט תובענות, כי העניין יוכרע ללא דיחוי נוסף.
- * ב-19.6.91 הודיע קמ"ט תובענות, כי היות שלא הוכח שהמכונת אכן הוחרמה על ידי חיילים, הוחלט לדחות את תביעתו של עיאש.

התנהגות קמ"ט תובענות סיכלה את סיכויי החקירה

קמ"ט תובענות לא הזדוּדוּ לבדוק את הנתונים שהיו לפניו. רק חמישה חודשים אחרי שנמסר לו מספר הג'יפ שבו נסעו החיילים הוא הודיע, כי ג'יפ זה אינו שייך למשטרה הצבאית. בהתחייבותו לבדוק האם הג'יפ שייך לממשל יהודה ושומרון – מעולם לא עמד. באף לא אחד ממכתביו אין איזכור מה – אם בכלל – נעשה בעניין זה, ולא יזו יחידה שייך הג'יפ.

יתרה מזאת, בפני קמ"ט תובענות היה מונח תצהירו של מונזר אחמד עבד אלחמיד עיאש, שמשקלו כמשקל עדות בשבועה בפני בית משפט, ובו פירוט האירוע, לרבות העובדה שדרש מהחיילים צו החרמה וכי הם סירבו לתת לו צו כזה. ואף על פי כן חזר קמ"ט תובענות אוטומטית על טענתו, כי אין בפניו שום הוכחה שהמכונת אכן הוחרמה, ובאין הוכחה כזאת – לא ישולמו פיצויים.

למרות הכל – שולמו פיצויים

- ב-15.9.91, בעקבות דחיית התביעה על-ידי קמ"ט תובענות עירער עו"ד רוזנטל על החלטתו בפני ועדת העררים.
- ב-13.1.92, כבר בדיון המקדמי בערר, הסכימה באת-יכוח קמ"ט תובענות לשלם לעיאש 600 ש"ח פיצויים.

הקצין הבודק שלא מונה

שריפת ספרים בביתו של מחמוד אלעזרארי

תיאור המקרה

ביום 30.10.89, בשעה 14.00, נכנסו חיילים לביתו של מחמוד אלעזרארי, תושב מחנה הפליטים דהיישה. הם חיפשו את בנו. משלא מצאו אותו, ערמו שלושה ספרי לימוד שמצאו בבית במרכז אחד החדרים – והבעירו אותם בעזרת עיתונים. לאחר מכן עזבו את הבית.

העדויות

בעת האירוע נכחו בבית רעייתו ואחותו של מחמוד אלעזרארי. רעייתו היא שכיבתה את האש לאחר צאת החיילים. הספרים לא הספיקו להישרף כליל, ושרידיהם החרוכים נותרו בידי בני המשפחה. בתלונתו למוקד מסר בנו של מחמוד אלעזרארי, עאהד, כי החיילים חבשו כומתות אדומות. ככל הנראה הסתמך על דברי אמו, שכאמור היתה עדה למתרחש.

פרקליטות מרכז אינה עושה דבר

תלונת המוקד בעניין זה הועברה לפרקליטת מרכז דאז, סא"ל רחל דולב, ב־7.11.89, כלומר שבוע ימים לאחר האירוע. היא מעולם לא השיבה על פניית המוקד. ב־26.9.90 שיגר המוקד תזכורת לפרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס. התיק נדון בפגישה עימו ב־24.12.90. תזכורת בעניין זה נשלחה לסא"ל פוליטיס ב־31.1.91, וכעבור כחודשיים וחצי, ב־12.3.91, נשלחה אליו תזכורת נוספת. ב־3.9.91 הודיע סא"ל פוליטיס למוקד, כי בדק את העניין ומצא, כי על אף שפרקליטת מרכז פנתה אל הרשות הממנה קצינים בודקים, על מנת שימונה קצין בודק לפרשה, לא נפתחה חקירה בעניין. אף על פי כן החליט שלא להורות על פתיחת חקירה, מפני שלדבריו קלושים סיכוייה להניב ממצאים של ממש.

אפשרויות אחרות לחקירת האירוע

המחבל החמור ביותר בפרשה זו הוא העובדה, שפרקליטת מרכז בעת קבלת התלונה, סא"ל רחל דולב, לא טרחה לעקוב אחרי פנייתה למינוי קצין בודק. אילו בדקה בזמן מה עלה בגורל פנייתה, ייתכן שהיתה נפתחת חקירה סמוך ככל האפשר למועד האירוע, ועדיין אפשר היה לקבל עדויות מבני המשפחה שהיו עדי ראייה למתרחש, וכן לאתר את החיילים ששרפו את הספרים. משלא ננקט שום צעד של ממש לשם הבטחת קיומה של חקירה, סיכלה פרקליטות מרכז במו ידה את הסיכוי לחקור את נסיבות שריפת הספרים.

החיילים לא אותרו, לא היה צו תפיסה חוקי, פיצויים שולמו

גרימת נזקים לביתו של עבד ארחים אשתייה עקב הצבת תצפית על הגג

תיאור המקרה

החל בחודש יוני 1990 הוצבה עמדת תצפית ובה חיילים על גג ביתו של עבד ארחים אשתייה בכפר סלפית שבנפת טול כרם. בחודש אוקטובר 1990 תקעו החיילים עמודים בגג כדי שישמשו נקודות מאחז לאוהל שהקימו שם. עקב תקיעת העמודים נוצרו בגג חורים, שגרמו לנזילת מים מן הגג פנימה אל תוך הבית בחודשי החורף. בתקופה שבין יוני 1990 למאי 1991 שברו החיילים שלוש פעמים את זכוכיות הקולטים של דוד השמש המצוי על הגג. אחרי הפעם השנייה שהחיילים שברו את הזכוכיות כיסה עבד ארחים אשתייה את הקולטים ברשת, ולמרות זאת שברו אותן החיילים פעם נוספת. פרט לכך השתמשו החיילים במים האגורים בחבית שעל הגג לצרכים שונים, ואף הבעירו אש על הגג.

נוסף על נזקים אלו התעללו החיילים בבני המשפחה: הם היכו את בנו של עבד ארחים אשתייה הלוקה בפיגור, ובלילות הרעישו מאוד והפריעו לדיירי הבית. גרימת הנזקים וההטרדות נמשכו גם לאחר מאי 1991.

התצפית לא היתה חוקית

עבד ארחים אשתייה התלונן על התצפית כשנה לאחר הקמתה, ב־15.5.91. עם קבלת התלונה במוקד ביקש עו"ד אנדרה רוזנטל לקבל העתק מצו התפיסה שאיפשר את הקמת התצפית על גג הבית. משהגיע העתק צו התפיסה למוקד התברר, כי תוקפו הוא החל ב־23.5.91. כלומר, לגבי כל התקופה שעליה התלונן אשתייה – יוני 1990 עד אמצע מאי 1991 – לא היה כל צו תפיסה, והחיילים שהו שם באופן בלתי חוקי.

משהעיר עו"ד רוזנטל על כך ליועץ המשפטי של איזור יהודה ושומרון, השיב לו וזרז היועץ המשפטי, כי בדיקה העלתה שהתצפית הוקמה בחודש מרץ 1991, ולא ביוני 1990. גם אם נקבל גירסה זו, היתה על גג הבית תצפית לא חוקית, לפחות משך חודשיים וחצי.

על אף שהצו היה לתשעה חודשים, כבר בסוף ספטמבר 1991 פורקה התצפית מגג הבית.

לבסוף שילמו פיצויים

משהוגשה תביעת עבד ארחים אשתייה לקבל פיצויים על הנזקים שגרמו החיילים, הוא פירט מה היה טעון תיקון ושיפוף אחרי החודשים שבהם היתה התצפית על גג הבית: החלפת מיכל המים על הגג, שזוהם עקב השימוש שעשו בו החיילים ואי־אפשר היה להשתמש בו עוד; תיקון קולטי דוד השמש; תיקון זוגיות חלונות בחדר המדרגות; סתימת החורים בגג שגרמו החיילים בעת שתקעו שם עמודים; צביעת הבית עקב הרטיבות שנגרמה כתוצאה מהנזילה מהגג; הוספת גדר סביב הבית כדי למנוע את כניסת החיילים; תיקון דלת הכניסה לגג. תיקון כל הנזקים עלה 5,200 דינארים ירדניים, סכום שאז היה שווה ערך ליותר מ־20,000 שקלים חדשים.

שמאי מטעם קמ"ט תובענות העריך את הנזקים ב־5,700 ש"ח בלבד. אחרי משא ומתן שנמשך חודשים אחדים הסכים קמ"ט תובענות לשלם לעבד ארחים אשתייה 8,860 ש"ח, מהם 8,140 בגין הנזקים ו־720 עבור "דמי שימוש" בגג. הכסף שולם בסוף חודש פברואר 1993, קרוב לשנתיים אחרי הגשת התלונה וכשלוש שנים מן היום שהחלו להיגרם נזקים לבית.

כמה זמן אורכת חקירת התלונה

- המוקד** לא הסתפק בתשלום הפיצויים, ודרש כי תיערך חקירה, ימצאו החיילים שגרמו את הנזקים, ויועמדו לדין. * ב-27.8.91 ביקש עו"ד אנדרה רוזנטל מעוזר היועץ המשפטי לאיזור יהודה ושומרון, סרן אדריאן אגסי, כי תיבדק התנהגות החיילים שהיו בתצפית. בקשתו לא זכתה לתגובה.
- * ב-3.12.91 שלח עו"ד רוזנטל תזכורת.
- * ב-12.12.91 השיב פרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס, כי טרם נתקבלו ממצאי הבדיקה.
- * ב-17.12.91 הודיע סרן אדריאן אגסי, כי מתנהלת חקירה של קצין בודק ביחס לתלונה.
- * ב-25.6.92 הודיע קמ"ש מוניר נבואני, בשם פרקליט מרכז, כי הבדיקה בנושא טרם הסתיימה.
- * ב-10.9.92 נשלחה תזכורת מהמוקד. לא התקבלה כל תשובה.
- * ב-8.10.92 נשלחה תזכורת נוספת מהמוקד. לא התקבלה כל תשובה.
- * ב-22.11.92 נשלחה תזכורת נוספת מהמוקד. לא התקבלה כל תשובה.
- * ב-18.12.92 כתבה עו"ד באדרה חורי מהמוקד לפרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס, כי עברה למעלה משנה מאז הודיע לה כי "טרם נתקבלו ממצאי הבדיקה". היא ביקשה לקבל את תגובתו ללא דיחוי נוסף.
- * ב-28.12.92 נתקבל במוקד מכתבו של סא"ל פוליטיס לעו"ד חורי: "טרם נסתיימה הבדיקה שנערכת בנושא שבנדון".
- * ב-19.3.93 שוב שלחה עו"ד חורי תזכורת לסא"ל פוליטיס.
- * ב-23.3.93 השיב סא"ל פוליטיס, כי החליט לסגור את התיק, מפני שלא ניתן היה לאתר את החיילים. אשר לנזקים, כתב, "...התרשמתי ממכלול הנסיבות כי אין לפסול את האפשרות שעקב הצבת התצפית על בית המתלונן נזרקו אבנים לעבר החיילים שהיו בתצפית, דבר שגרם לנזק לבית המתלונן".

ה"חקירה" לא היתה אלא תשאולו של חייל אחד בלבד

אחרי ארבעה חודשי התכתבות נמסר לבסוף למוקד, כי חומר החקירה זמין לעיון ולצילום. משצולם החומר התברר, כי הוא מכיל עדות של קצין בדרגת סרן בשם מנצור מועדי, שבתקופה הרלבנטית שימש כעוזר קצין מודיעין במינהל האזרחי בנפת טול כרם. הוא נחקר ב-14.5.92, כלומר שמונה חודשים וחצי אחרי פניית המוקד לחקור את התלונה. בחקירתו טען, כי פעם אחת בלבד פנה אליו עבד ארחים אשתייה בתלונה בעניין השימוש שעשו החיילים בחבית המים שעל הגג. כאשר הגיע לשם התברר, ש"המים פתוחים" (כנראה הכוונה לכך, שהחיילים הסירו את מכסה החבית והיא נותרה פתוחה – המוקד).

בתשובה לשאלה מנחה בעליל שהציג לו הקצין הבודק – "האם זרקו אבנים על הבית והתצפית" – השיב מועדי בחיוב, והעריך ש"כנראה זה מה שגרם לנזקים".

עו"ד באדרה חורי הגיבה על מסקנות אלו במכתב לסא"ל פוליטיס ב-20.1.94. "ברור כי רק חייל אחד נחקר", כתבה לו. "לא נחקרו חיילים נוספים שניתן היה לאתרם לפי רישומים או פרטים במינהל האזרחי בסלפית".

על כך השיב סא"ל פוליטיס ב-6.3.94, כי הקצין הבודק עשה מאמצים לאתר חיילים שהוצבו בתצפית, אך הדבר לא עלה בידו. כיוון שכך, הורה לסיים את הטיפול בעניין.

משהתעקשה עו"ד חורי להבין מה הסיבה שבגינה לא עלה בידי הקצין הבודק לאתר את החיילים, השיב סא"ל פוליטיס: "לא עלה בידי הקבו"ד לאתר את החיילים ששהו על גג הבית. יצוין שכוחות המבצעים פעילות זו מתחלפים לעיתים תכופות ולפיכך לא עלה בידי הקבו"ד לאתר את החיילים המדוברים". עוד טען, ש"המתלונן לא נקב במועד ספציפי בו נעשו המעשים ושוא התלונה ולא מסר כל פרט שעשוי להביא לידי זיהויים". לפיכך, סיכם, "טענות המתלונן כנגד התנהגות חיילי צה"ל לא אומתו".

מטייחים חקירה, ממצאים גירסה, ואז אפשר לסגור את התיק

כאמור, החייל היחיד אליו פנו בפרשה זו נחקר באמצע מאי 1992, על אף שהתלונה הועברה לסא"ל פוליטיס כבר בסוף אוגוסט 1991. אם לא די בזאת, הקצין הבודק הביא את הנחקר – באמצעות העלאת גירסה שאיש לא טען לקיומה קודם לכן – לענות שיתכן כי הנזקים נגרמו עקב השלכת אבנים לעבר החיילים בתצפית על הגג. פרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס, נאחז בתשובה זו בתשובתו למוקד. מעניין לציין שממש באותם ימים שהוא השיב ברוח זו לעו"ד חורי, שילם קמ"ט תובענות פיצוי לעבד ארחים אשתייה בגין נזקיו. כלומר, אפילו קמ"ט תובענות הכיר בכך, שבמשך קיום התצפית על גג הבית גרמו החיילים נזקים. שאם לא כן, לא היה מפצה על הנזקים, ועוד בשיעור הגדול ב-55% לעומת הצעתו המקורית, שהסתמכה על חוות דעת של שמאי.

אשר להיבט המשמעותי-פילי, נראה שלא נעשה שום ניסיון לאתר באמת חיילים מאלו ששהו בתצפית על הגג. גם אם ישנה תחלופה בין החיילים, ידוע מי היחידות שקיימו את התצפיות, ומימוני יחידות אלו אפשר להגיע לחיילים עצמם. סא"ל פוליטיס, במקום להחזיר את תיק החקירה על מנת שתבוצע כראוי, העדיף להעלות טענות של עיתוי זיהוי דווקא נגד הנפגע.

תיאור המקרה

ביום 3.6.91 הרסו חיילי צה"ל, בפיקודו של קפטן פואד, את ביתו של נביל דיאב אברקביטה בכפר יאטה שבנפת חברון. בעת ההריסה ולאחריה נפל חלק מהבית ההרוס על ביתו של חסן עווד אברקביטה המצוי בשכנות לבית שנהרס, ועקב כך נגרמו לביתו נזקים כבדים. שמאי שהעריך את הנזקים קבע, כי עלות התיקונים יסתכמו ב־14,050 ש"ח.

קמ"ט תובענות מושך זמן

* ב־28.8.91 העביר קמ"ט משרד הביטחון את תלונת המוקד בעניין זה לטיפולו של קמ"ט תובענות באיזור יהודה ושומרון.

* ב־11.9.91 פנה עו"ד אנדרה רוזנטל מהמוקד לקמ"ט תובענות וביקש התייחסות מהירה לתלונה כיוון שהתיקונים נחוצים בדחיפות עקב החורף המתקרב. קמ"ט תובענות לא הגיב.

* ב־22.11.91 שלחה מנהלת המוקד, דליה קרשטיין, תזכורת לקמ"ט תובענות. קמ"ט תובענות לא הגיב.

* ב־28.2.92 שלח עו"ד רוזנטל תזכורת נוספת לקמ"ט תובענות.

* ב־10.3.92 הודיע קמ"ט תובענות למוקד, כי העניין בטיפול.

* ב־25.6.92 נשלחה תזכורת מהמוקד לקמ"ט תובענות.

* ב־5.7.92 הודיע קמ"ט תובענות, כי הוא מקווה לסיים את העניין בתוך 10 ימים.

* ב־19.7.92 הודיע קמ"ט תובענות, כי לפי הערכת שמאי שקיבל, שווי הנזקים הוא 500 ש"ח בלבד, וסכום זה הוא מוכן לשלם.

* ב־2.8.92 הודיעה עו"ד באדרה חורי מהמוקד לקמ"ט תובענות, כי היות שבידיה הערכת נזקים על סך 14,050 ש"ח, היא פונה אליו ומציעה לו לשקול את החלטתו.

* ב־16.8.92 הודיע קמ"ט תובענות, כי הוא עומד על הצעתו הקודמת – 500 ש"ח.

למן היום שהתביעה לפיצויים הועברה לקמ"ט תובענות ועד שהוא הודיע כי הצעת הפיצוי שלו עומדת על 500 ש"ח, עברו כ־11 חודשים. זהו זמן בלתי סביר בעליל להערכת נזק מסוג זה. ראשית, הערכת נזק מן הסוג שנגרם לביתו של אברקביטה צריכה להיעשות סמוך ככל האפשר לאירוע, שכן השארת בית במצב של סדקים בקירות הבית ובקורותיו עלולה לגרום הן להחמרת הנזק והן לעיוות תמונת הנזקים המקורית. שנית, אין מחסור בשמאים בתחום זה, כך שכבר עם קבלת התביעה אפשר היה לפנות לשמאי שיעריך את עלות התיקונים. ושלישית, זמן עבודה של שמאי כזה הוא ימים בודדים. לשם השוואה, השמאי שחוות דעתו היא שהכריעה לבסוף בהליך המשפטי, ציין בתחשיב עלות עבודתו כי לשם לימוד המסמכים, נסיעה לבניין ובדיקת נזקים, וכן ניתוח החומר ומתן חוות דעת נדרשו לו 15 שעות; כלומר, יומיים עבודה. מכאן, שלא היתה כל מניעה מצדו של קמ"ט תובענות להמציא הערכת שמאי מטעמו על גובה הנזקים כבר סמוך לאירוע עצמו.

שולמו פיצויים ריאליים

לאחר הצעתו של קמ"ט תובענות לפצות את אברקביטה ב־500 ש"ח עירערה עו"ד באדרה חורי מהמוקד בפני ועדת העררים. בהסכמת באת כוח קמ"ט תובענות מונה מומחה מטעם הוועדה, שהעריך אף הוא את הנזקים. הערכתו הסתכמה ב־13,700 ש"ח, כלומר רק 350 ש"ח פחות מהערכת השמאי מטעם אברקביטה, וזה הסכום שקבעה ועדת העררים שישולם כפיצוי.

איזה נזק באמת מחויב המציאות בעת חיפוש אחרי מבוקש גרימת נזקים בביתו של עבד אלוואחד עבד אלעזיז פקיה

בשני מקרים שונים פרצו חיילי צה"ל לביתו של עבד אלוואחד עבד אלעזיז פקיה בכפר עין שבנפת רמאללה, וגרמו נזק לרכוש.

האירוע הראשון תיאור המקרה

המקרה הראשון היה ביום 14.1.93. בסביבות השעה 17.00, בעת שבני הבית שהו בחצר, הגיעו אל הבית ארבעה אנשים בלבוש אזרחי, חובשי כפיות. ככל הנראה היו אלה מסתערבים. הארבעה נכנסו לבית ומנעו מבני הבית להיכנס עימם. לאחר מכן הגיעו למקום כ-35 חיילים. הם הקיפו את הבית, ופרצו לתוכו תוך שבירת דלתות. עבד אלוואחד פקיה הציג להם כי יפתח את הדלתות, אך אחד החיילים חבט בו באגרופ, דבר שגרם לשבר באחת משיניו של פקיה, ואף היכה אותו במקל. החיילים נשארו בתוך הבית כשעה וחצי. כשנכנסו לתוכו בני הבית, גילו את היקף ההרס: שלושה ארונות, שולחן כתיבה וכוננית ספרים, שני מכשירי רדיו ושתי מיטות – כולם שבורים. נוסף על כך, אחד החיילים בעט בעז, וכתוצאה מכך היא מתה. לפני עזיבתם את המקום עצרו החיילים את בנו בן ה-17 של עבד אלוואחד פקיה, מחמוד. הוא שוחרר כעבור יומיים.

העדויות

באירוע זה נכחו בחצר הבית, ולכן ראו את החיילים, עבד אלוואחד פקיה עצמו, אשתו, בנותיו ובנו מחמוד – שלאחר מכן נעצר. תיאור מעשי החיילים, כולל הכאת עבד אלוואחד פקיה, ההרס שגרמו והריגת העז, נמצא בתצהיר שמסר פקיה. את התצהיר העבירה לפרקליט מרכז דאז, שלמה פוליטיס, עו"ד באדרה חורי מהמוקד כחלק מתלונתה על המקרה ומדרישתה כי יחקר. על תיאור זה חזר עבד אלוואחד פקיה בעת שנחקר במצ"ח ב-10.3.93. באותו יום נחקרה גם רעייתו במצ"ח, ועדותה מאששת את זו של בעלה.

פרקליטות מרכז מודיעה: "לא נמצא כוח צבאי"

אחרי פניית המוקד ותזכורות, השיב פרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס, כי "חרף חקירת מצ"ח לא נמצא כי כוח צבאי היה מעורב באירוע הנטען ע"י מרשכם".

מה שפרקליטות מרכז ומצ"ח לא בדקה

כאמור, בני המשפחה העידו, כי האנשים שהגיעו לביתם לפני החיילים לבשו בגדים אזרחיים וכפיות. זה היה יותר מקצה חוט עבור מצ"ח לחקור אם היו אלה אנשיה של אחת מיחידות המסתערבים. זאת ועוד, בתום האירוע נעצר מחמוד פקיה, בן 17. התחקות אחרי מקום מעצרו והרישומים ביחס אליו יכולים היו להוביל גם הם אל היחידה שהיתה מעורבת באירוע.

אך כל אלה לא נבדקו עד תום. מצ"ח בדקה רק ביחידות מסוימות, והסתפקה בכך שלא היה בהן רישום לגבי פעילות ביום הרלבנטי, 14.1.93. חוקרי מצ"ח לא טרחו לבדוק, שמא האירוע אכן בוצע על-ידי יחידות אלה, אך מטעמים השמורים עימן הוא לא תועד.

האירוע השני

תיאור המקרה

המקרה השני היה ביום 16.7.93. בסביבות השעה 8.00 בבוקר הגיעו חיילים לבית. הם חיפשו את בנו של עבד אלואחד פקיה, שהיה מבוקש, למרות שהבן לא התגורר כבר זמן רב בבית אביו. גם הפעם נכנסו החיילים לבית, אך הפעם השליכו ארבעה רימוני הלם בתוך הבית וירו לכיוונים שונים בתוכו. כאשר שבו בני המשפחה ונכנסו לביתם גילו שוב מחזה של הרס: באחד החדרים נגרם נזק עקב השלכת רימון הלם; בשני מקרים היו סימני ירי של תשעה כדורים; שני ארונות נשברו; חמישה מזרונים נחתכו באמצעות סכינים; תשע שמיכות נקרעו בסכינים; בגדים שהוצאו מארונות נקרעו; סוכר, אורז ושמן זית היו שפוכים ומעורבים זה בזה. את כל הנזק הזה תיעד עבד אלואחד פקיה באמצעות מצלמת וידאו.

העדויות

גם לאירוע השני היו בני המשפחה עדי ראיה. נוסף על כך, כאמור, צולמו הנזקים בווידיאו, והקלטת הועברה למצ"ח, שחקרה את העניין.

לגבי אירוע זה נחקרו חיילים, ולמעשה גרסאותיהם תואמות את זו של בני משפחת פקיה. החיילים אישרו כי הם אכן הגיעו לבית כשהם לובשים בגדים אזרחיים. לאחר מכן החליפו אותם והקיפו את הבית חיילים במדים, ואז פרצו לובשי האזרחי אל תוך הבית. מטרת הפריצה היתה חיפוש אחר המבוקש וכן אמצעי לחימה, אם הוסתרו בבית. את השלכת רימוני ההלם הסבירו כאמצעי זהירות, למקרה שהמבוקש חמוש. הירי למקומות שונים בבית הוסבר כירי למקומות מסתור אפשריים של המבוקש. חיתוך המזרונים, השמיכות ושקי המזון היה במסגרת חיפוש אחרי אמצעי לחימה. ארונות הזוו ותכולתם הוצאה מהם בעת חיפוש אחרי אמצעי לחימה. החיילים הכחישו כי גרמו נזק מכוון בתוך הבית.

איש מבין החיילים שנחקרו לא העיד, כי אכן נמצאו נשק או אמצעי לחימה כלשהם בבית כתוצאה מהחיפוש שערכו בו.

כמה זמן לוקח לקבל מידע על מצב החקירה

- * ב-17.10.93 התלוונה עו"ד באדרה חורי מהמוקד בפני פקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס, על הפריצה השנייה לבית משפחת פקיה. היא ביקשה כי יורה על חקירת האירוע.
- * ב-29.11.93 הודיע סא"ל פוליטיס, כי הורה על חקירת האירוע.
- * ב-24.1.94 שלחה עו"ד חורי תזכורת בעניין זה.
- * ב-13.3.94 הודיע סא"ל פוליטיס, כי התקבלו תוצאות ביניים של הבירור שנערך, וכי הוא הורה על השלמת הבדיקה במספר נקודות.
- * ב-30.6.94 מסר המוקד את קלטת הווידאו שצילם פקיה למצ"ח.
- * ב-12.2.95 שוב שלחה עו"ד חורי תזכורת לפרקליט מרכז דאז, סא"ל אבירם ניר.
- * ב-2.4.95 הודיע סרן אודי בן אליעזר, בשם פרקליט מרכז, כי "החיפוש בתאריך 16.7.93 נעשה במטרה לאתר מבוקש מסוכן אשר עפ"י מידע מוקדם הסתתר בביתו של המתלונן, ולשם איתור נשק אשר עפ"י החשד הוסתר במקומות שונים בבית. במסגרת חיפוש שכזה לא ניתן להימנע מפגיעה ברכוש. לא נמצאה כל ראיה כי החיילים געגו והשחיתו רכוש בודון וללא הצדקה". לאור כל אלה הורה פרקליט מרכז לסגור את תיק החקירה.

המידע על ממצאי החקירה ותוצאותיה הגיע למוקד כשנה וחצי אחרי החקירה, ולמעלה מ-7 חודשים אחרי שנחקר אחרון הנחקרים על-ידי חוקרי מצ"ח.

כמה זמן לוקח לקבל את חומר החקירה

- * ב-16.4.95 ביקשה עו"ד באדדה חורי מהמוקד לאפשר לה לצלם את חומר החקירה. פרקליט מרכז, סא"ל אבירם ניר, לא הגיב.
- * ב-10.7.95 שבה וביקשה עו"ד חורי לצלם את חומר החקירה.
- * ב-31.7.95 השיב סרן אודי בן אליעזר בשם פרקליט מרכז, כי עם קבלת החומר המצונזר יודיע למוקד.
- * ב-13.5.96 פנתה עו"ד חורי למנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, עו"ד עוזי פוגלמן, בתלונה על שפרקליטות מרכז מעכבת את מסירת חומר החקירה.
- * ב-4.6.96 הודיע סרן בן אליעזר, כי מטעמים שאינם נהירים לפרקליטות מרכז, התעכבה העברת החומר לשם צינזורו. עם זאת, בירור טלפוני עם הגורמים המתאימים העלה, שהצינזור יבוצע בקרוב.
- * ב-14.7.96 צולם חומר החקירה.
- 15 חודשים חלפו מפניית המוקד לצלם את החומר ועד צילומו.

תביעת הפיצויים

- ב-26.8.96 פנה עו"ד הישאם שבאיטה מהמוקד לעו"ד אדריאן אגסי מיחידת ביטוח ותביעות במשרד הביטחון, בדרישה לפצות את משפחת פקיה בסכום של 5,000 ש"ח על הנזקים שנגרמו בביתה בשתי פריצות החיילים. מדינת ישראל ומשפחת פקיה הגיעו להסכם פשרה ב-2.3.97 לפיו תקבל המשפחה פיצוי בסך 2,000 ש"ח.

יחידות עלומות בחסות הצנזורה גרימת נזק בביתה של משפחת אוולאד-עיסא

תיאור המקרה

ביום 17.7.93, בשעה 5.00 לפנות בוקר, בעת שבני משפחת אוולאד-עיסא נמו את שנתם, הוקפו שלושת בתיהם במחנה הפליטים אלערוב שליד חברון על ידי כמה עשרות חיילים. לחלק מהחיילים היו כומתות בצבע ירוק-צהוב, ואחרים היו שוטרי משמר הגבול. החיילים קראו ברמקול לבני המשפחה לצאת מן הבית. בעוד כל בני המשפחה נמצאים מחוץ לביתם, זרקו החיילים שלושה רימוני הלם אל תוך ביתו של יוסף רשדי אסמעיל אוולאד-עיסא. לאחר מכן נכנסו החיילים אל תוך הבית. הם שהו בו כשעה ומחצה. כשיצאו מהבית ראה יוסף אוולאד-עיסא, כי נטלו עימם קלסרי לימוד של ילדיו. באותו שלב ראה גם קצין שעלה על גג ביתה של אמו, המצוי בסמוך לביתו, כשבידיו פטיש גדול. הקצין חבט בגג, העשוי אבץ, במשך כ-15 דקות.

כשהותר לבני המשפחה להיכנס לבתיהם, נתגלה בפניהם מראה של הרס. בביתו של יוסף שרר תוהו ובוהו. כל כלי המטבח היו שבורים, המקרר היה שבור, מכונת הכביסה נהרסה כליל, דלתות ארונות באחד החדרים היו שבורות, הכיור במקלחת היה שבור, המושבים והידידות ברהיטי הסלון היו שבורים, והריפוד היה קרוע. לאחר מכן גילה יוסף, כי נוסף על קלסרי הלימוד של ילדיו נלקחו מביתו גם קלטות מוסיקה ווידאו, דיסקטים המיועדים לשימוש במחשב, וכן רשיון הבנייה של ביתו.

בתצהיר שנתנה האם בפני עו"ד תגריד ג'השאן מהמוקד בתאריך 12.12.93, גוללה מסכת התנכלויות קשה של חיילים ולובשי בגדים אזרחיים שהגיעו לביתה כ-25 פעמים במהלך ארבעה חודשים, לשם עריכת חיפושים בבית. במהלך "ביקוריהם" פגעו פיזית בבני המשפחה, השחיתו והרסו את כל תכולת הבית ואת המבנה עצמו.

לביתה של האם, ג'מילה חסונה חסן אוולאד-עיסא, נגרמו נזקים חמורים עוד יותר. עקב חבטות הקצין בפטיש הגדול בגג הבית התמוטט הגג, ובעקבותיו התמוטטו גם קירות הבית. כל תכולת הבית נפגעה קשות ויצאה מכלל שימוש. האם התלוננה עוד, כי חרף היותה אשה דתייה, הכריחו אותה החיילים לצאת לרחוב, לעיני כל, בעודה לבושה כתונת לילה בלבד ולראשה אין כיסוי ראש, דבר שפגע ברגשותיה.

האם גם מציינת, כי בעת ה"ביקורים" הללו נאלצו היא ובני המשפחה לשבת שעות מחוץ לביתם, בחום הצהריים או בקור הלילה, בלא שדבר מאכל או משקה בא אל פיהם, וכאשר החיילים אוסרים עליהם אפילו להסתייע בבתי השכנים לשם עשיית צורכיהם.

העדויות

תלונת המוקד בעניין זה הועברה לפרקליט מרכז דאז, שלמה פוליטיס, ב-29.12.93. תצהיריהם של יוסף רשדי אסמעיל אוולאד-עיסא ואמו היו מצורפים לתלונה, כך שעיקרי הדברים היו ידועים גם למצ"ח, שאליה הועבר החומר לחקירה.

מחומר החקירה עולה, כי לא נעשה מאמץ של ממש לאתר את הכוחות שהיו מעורבים בפעולה שבמהלכה נגרם ההרס בבית משפחת אוולאד-עיסא, זאת למרות שבפני חוקרי מצ"ח היו די והותר נתונים כדי לאתרם. בדו"ח פעולה של חוקר מצ"ח מ-5.7.94 נזכר יומן המבצעים של חטיבת חברון, אך לא נראה שנעשה בו שימוש כלשהו בהקשר זה. ולא זו בלבד, אלא שבדו"ח פעולה של חוקר מצ"ח מ-7.7.94 נזכרות שלוש יחידות שהיו באותו יום, 17.7.93, במחנה אלערוב, ופעלו במסגרת מבצע של כוחות צה"ל שם. בחומר שהועבר למוקד נמחקו שמות היחידות הללו, אך ברור שהן היו גלויות לעיני חוקרי מצ"ח, ויכלו ללמדם היכן להתחיל לחפש. מידע נוסף היה כלול גם בתצהירו של יוסף אוולאד-עיסא: הוא ציין כי צבע הכומתות של החיילים היה ירוק-צהוב. ככל הנראה היו אלה חיילי נח"ל. ואולם, חוקרי מצ"ח לא טרחו לנסות להיאחז בקצות חוטים אלו, ומשכו ידיהם מחקירת העניין.

מידע נוסף החמיצו בשל סירובו של איש שב"כ לשתף עימם פעולה. בדו"ח פעולה מ-5.7.94 כותב חוקר מצ"ח, כי ביקר באותו יום בשב"כ חברון, ונפגש עם איש שב"כ, שלא הזדהה. החוקר הציג בפניו יומן מבצעים מיום 17.7.93, וביקשו לבדוק אם היה ביחידה איש העונה לשם "נועם". וזו היתה תגובתו של איש השב"כ, כפי שסיכם אותה חוקר מצ"ח: "לבד מאישור הידיעה כי לא היה ביחידה אדם העונה לשם 'נועם', סירב האחרון למסור כל התייחסות". חוקר מצ"ח הסתפק בסירוב ונמנע מחקירת מידע שהיה לו לגבי חשד כי הוא רלבנטי לחקירת האירוע. חלק מתקופת החקירה שהו בני המשפחה בערב הסעודית, אך בראשית ספטמבר 1994 הגיעה האם למשרד המוקד, והביעה את נכונותה להתייצב לחקירה בפני חוקרי מצ"ח. אך כל נסיונות המוקד לאתר את התיק במצ"ח או להביא לחקירת האם עלו בתוהו. כל הפניות – בכתב ובטלפון – לא נענו. האם מעולם לא נחקרה על ידי חוקרי מצ"ח, ולא נגבה ממנה שום מידע מעבר למה שכבר מסרה בתצהירה.

פרקליט מרכז סוגר את התיק

ב-20.11.94 הודיע פרקליט מרכז דאז, סא"ל ניר אבירם, כי עקב הזמן שחלף מאז הגשת התלונה קטנו הסיכויים לאתר את הכוח שפעל. נימוק נוסף לכך היה, כי המתלוננים שהו בחו"ל ואייאפשר היה לקבל מהם פרטים מזהים נוספים על הכוח. המתלוננים אכן שהו בחו"ל חלק מתקופת החקירה, אך בחודש ספטמבר, חודשיים לפני החלטת פרקליט מרכז לסגור את התיק, שהו בביתם והביעו נכונותם להיחקר. לגופם של דברים מסכם פרקליט מרכז, כי החיפושים נערכו בבית אחרי קרוב משפחה המשתייך לחמאס. "בנסיבות אלו", הוא כותב, "של חיפוש אחרי מבוקש מסוכן, מתבקש חיפוש יסודי ומדוקדק בבית המבוקש, במגמה לאתר מסמכים, חפצים או אמצעי לחימה. בחיפוש זה, נזקים לרכוש, לצערנו, עלולים לעיתים לקרות". בתשובתו מתעלם הפרקליט מהחקירה השטחית שערך מצ"ח, ומנסה לגלגל את האחריות לכשלון החקירה על המתלוננים עצמם.

אחרי שנודע למוקד כי פרקליט מרכז הורה לסגור את התיק, פנתה אליו עו"ד באדרה חורי, וביקשה כי ישקול שנית את החלטתו, תוך הדגשה כי האם ובנה מוכנים להיחקר על ידי חוקרי מצ"ח. סרן אודי בן אליעזר השיב בשם פרקליט מרכז, כי "בשלב זה – נוכח חלוף הזמן ואי היכולת לאתר את הכוח הספציפי שערך החיפוש בבית משפחת עיסא – אין טעם בפתיחת החקירה מחדש, בהעדר כל פרט נוסף היכול לסייע באיתור החיילים המעורבים". במכתב קודם הליו על שהמתלוננים לא באו להיחקר, ולכן לא היתה אפשרות לקבל מהם פרטים נוספים על הכוח; ומשהביעו נכונות לבוא ולהיחקר – על מנת למסור פרטים אלו – נאחז סרן בן אליעזר בטענה כי אין "כל פרט נוסף היכול לסייע באיתור החיילים המעורבים" כדי לתרץ את סגירת התיק.

כמה זמן לוקח לקבל את חומר החקירה

- * ב-23.1.95 ביקשה עו"ד באדרה חורי, כי פרקליט מרכז יאפשר למי מאנשי המוקד לצלם את חומר החקירה.
- * ב-14.5.95 נשלחה תזכורת לפרקליט מרכז. סא"ל אבירם ניר לא הגיב.
- * ב-7.6.95 נשלחה תזכורת לפרקליט מרכז.
- * ב-1.8.95 השיב סא"ל ניר, כי היות שהכוחות שפעלו באלערוב באותו יום לא אותרו, וכיוון שהפעולה היתה חוקית, "איננו סבורים שיש בחומר החקירה שביקשתם כדי לקדם את עניינו של מרשכם. אם בכל זאת תעמדו על עיני בחומר האמור, אנא הודיעונו".
- * ב-12.11.95 שבה עו"ד חורי והודיעה על רצונה לקבל את חומר החקירה. סא"ל אבירם ניר לא הגיב.
- * ב-3.4.96 נשלחה תזכורת נוספת לפרקליט מרכז.
- * ב-23.4.96 הודיע סרן אודי בן אליעזר, בשם פרקליט מרכז, כי החומר טרם התקבל במשרדם.
- * ב-13.5.96 פנתה עו"ד חורי לעו"ד עוזי פוגלמן, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, בתלונה על העיכוב הממושך בהעברת חומר החקירה.

* ב-4.6.96 הודיע סרן בן אליעזר, כי החומר בדרך למשרדו.

* ב-14.7.96 צולם החומר.

מיום הפנייה הראשונה לקבלת החומר ועד צילומו חלפה שנה וחצי, זמן לא סביר. זאת ועוד, הנמקתו של סא"ל אבירם ניר בקשר לאי־מסירת החומר היא מרחיקת לכת אפילו במכלול העיכובים שנקטה פרקליטות מרכז בתיקים אחרים. מעולם לא היה ניסיון להתחמק ממסירת החומר בטענה ש"אין בו כדי להועיל" לנפגע.

אפשרויות אחרות לחקירת האירוע

חרף הזמן שחלף מהגשת התלונה ועד תחילת החקירה, עדיין אפשר היה להיעזר ביומני מבצעים של היחידות שאיתר מצ"ח. עובדה היא, שחוקר מצ"ח הגיע לשב"כ, שככל הנראה אנשיו היו מעורבים בפעולה. אילו הגיעו חוקרי מצ"ח ליחידות, יש סיכוי שהיו מאתרים ולו חלק מהחיילים לשם חקירתם. חקירה רצינית, אילו נערכה, היתה מגלה מדוע נגרם נזק כה רב לשני בתיים, כאשר מטרת הכניסה אליהם היתה חיפוש אחרי חשוד. ייתכן שהיתה מתבררת גם השאלה, מדוע הושלכו רימוני הלם לבית, והאם היתה הצדקה לכך.

צה"ל מודה: החיילים המעורבים לא נחקרו

גרמת נזקים בביתו של אמין מעאלי

תיאור המקרה

ביום 20.8.93, בסביבות השעה 12.00, הגיעו ששה חיילים בסיור רגלי לביתו של אמין מעאלי בכפר סלפית שבנפת טול כרם. הוא עצמו שהה בחנותו, הסמוכה לביתו. דלת הבית היתה נעולה. משהגיעו החיילים למקום הציע להם מעאלי כי יפתח את הדלת. חייל אחד, גובהו כ-1.70 מטר, בעל עור כהה ומזוקן, אסר על מעאלי להיכנס לביתו. חייל אחר, גבוה ובעל עור בהיר, בעט בדלת וכתוצאה מכך נשבר המנעול. שני חיילים נכנסו לחצר הבית והשליכו רימון הלם בחצר. אחר כך נכנסו החיילים לבית. הם היו בו כחצי שעה. לאחר שיצאו ממנו גילו בני הבית את ההרס שגרמו החיילים: דלתותיהם של שני ארונות היו שבורות; מגירות במזנון היו שבורות; תכולתם של ארונות הוצאה מהם; נזק נגרם גם לכלים במטבח ובשירותים. מדברי אחד החיילים לאשתו של אמין מעאלי עלה, כי הם מחפשים את בנם המבוקש – עבד אלפתאח.

בתצהיר שנתן אמין מעאלי למוקד ציין עוד, כי לפני אירוע זה היו חיילים כמה פעמים בביתו, אך בפעמים הקודמות לא גרמו נזק. "ביקור" נוסף של חיילים היה גם אחרי האירוע הזה, ובו ערכו החיילים חיפוש בשעת לילה מאוחרת.

העדויות

בעת האירוע שהו בחצר הבית אמין מעאלי עצמו, רעייתו, בתו וכלתו. כאמור, בתצהירו פירט אמין מעאלי את השתלשלות האירוע, וכן תיאר שניים מהחיילים שהשתתפו בו.

בהוראת שר הביטחון חקרה פרקליטות צפון את המתלונן

- * ב-7.9.93 העבירה עו"ד באדרה חורי מהמוקד תלונה ראשונה בעניין לפרקליט מרכז דאז, סא"ל שלמה פוליטיס.
- * ב-12.10.93 נשלחה תזכורת לסא"ל פוליטיס.
- * ב-18.10.93 הודיעה רס"ן רחל תורן-כהן, פרקליטה צבאית, לעו"ד חורי, כי התלונה הועברה לחקירה. באותו יום הורתה רס"ן תורן-כהן למצ"ח לחקור את התלונה.
- * בימים 28.10.93 ו-30.10.93 שוחח חוקר מצ"ח עם מפקד גדוד 71, סא"ל דורון מיינרד, שהוברר כי חייליו הם שפרצו לבית משפחת מעאלי. בשיחה אמר סא"ל מיינרד, כי הפריצה לבית התבססה על מידע שהמבוקש, עבד אלפתאח מעאלי, בנו של אמין מעאלי, הוא אלים, נושא נשק באופן קבוע, היה שותף למספר רציחות ופיגועים חבלניים, הוא מתכנן לפגוע ומאיים לרצוח את חיילי הנציגות (ככל הנראה של המינהל האזרחי – המוקד) ואת קפטן מנצור בפרט, וכן שהוא נראה נכנס מדי פעם לבית אביו. המג"ד, סא"ל מיינרד, ערך בירור עם קציני הגדוד, והם אמרו לו שהחיפושים בבית נערכו באופן יסודי אך הכחישו את שבירת המנעול, את זריקת רימון ההלם ואת הנזקים המתוארים בתלונה.
- * ב-1.11.93 הודיע רס"ן יגאל שטייף, מפקד בסיס מצ"ח ים ואיו"ש, לפרקליטות מרכז, כי "לאור האמור לעיל בכל חיפוש שבוצע אחרי המבוקש לא נלקחו סיכונים, אך בבירור שנערך עם קציני הגדוד שהשתתפו בחיפושים אחרי המבוקש הכחישו האחרונים את שבירת המנעול, זריקת רימון ההלם, והנזקים המתוארים בגוף התלונה. לאור האמור לעיל הנני ממליץ שלא לפתוח בחקירת מצ"ח בנושא שבנדון".
- * ב-18.11.93 העבירה רס"ן תורן-כהן את הטיפול בעניין לפרקליטת צפון, סא"ל לני אלפורד, כיוון שגדוד 71 הוא בתחום סמכותה.

- * ב-13.2.94 הודיע סרן ארז רבן, מפקד מצ"ח ברמת הגולן, שאליו הועברה החקירה, לפרקליטת צפון, כי סא"ל מינרד מסר ש"אין באפשרותו לאתר את זהות חיילי הכוח שהשתתף בחיפוש".
- * ב-23.3.94 השיבה סא"ל אלפורד לסרן רבן, כי עיינה בחומר שהעביר אליה, וכי היא סבורה ש"אין מנוס מהמשך חקירה בנושא, שכן מדובר בתלונה חמורה". והמשיכה: "יש לבקש עזרת המג"ד באיתור הפלוגה ששהתה באותה עת בתעסוקה ולגבות עדות החיילים או חלק מהם לגבי החשדות המועלים בתלונה". עוד ציינה, כי גם ממכתבו של רס"ן שטייף, מפקד מצ"ח בים ואיו"ש, עולה כי אותו קצינים שהשתתפו בחיפושים והכחישו את הנזקים המתוארים בתלונה. גם אותם הורתה לאתר ולגבות מהם עדויות.
- * ב-1.6.94 הודיעה סא"ל לני אלפורד לעו"ד באדרה חורי, כי "החיילים שנחקרו הכחישו כי גרמו נזק לרכוש המתלונן וכי הושלך רימון הלם... חרף החקירה המאומצת לא אותו חיילים שלכאורה גרמו לנזקים הנטענים". לפיכך הורתה סא"ל אלפורד על סיום החקירה.
- * ב-26.6.94 שלחה עו"ד חורי מכתב לסא"ל אלפורד, ובו תהתה הכיזב לא זומן אמין מעאלי לחקירה, ואיך הוחלט כי החיילים המזיקים לא אותו, בעוד שלא נערך כל מסדר זיהוי שבמהלכו היה מנסים אמין מעאלי ובני משפחתו לזהותם.
- * ב-28.8.94 השיבה סא"ל אלפורד, כי אמין מעאלי לא נחקר המצ"ח, כיוון שתצהירו היה מונח בפני החוקרים. היא ציינה כי נערך בירור עם מפקדים ביחידה, וכי הם הכחישו את טענות מעאלי, וכי "החיילים שנחקרו", כדבריה, הכחישו כי גרמו נזק לרכוש וכי הושלך רימון הלם.
- * ב-13.9.94 השיבה עו"ד חורי למכתבה של סא"ל אלפורד, וציינה כי הבדיקה היתה שטחית ולא יותר מאשר בירורים כלליים. היא ביקשה לאפשר לה לצלם את חומר החקירה. סא"ל אלפורד לא השיבה.
- * ב-2.11.94 נשלחה תזכורת לסא"ל אלפורד. סא"ל אלפורד לא השיבה.
- * ב-8.1.95 נשלחה תזכורת נוספת לסא"ל אלפורד.
- * ב-27.3.95 השיבה סא"ל אלפורד וחזרה על תמצית מכתביה הקודמים.
- * ב-17.4.95 כתבה עו"ד חורי לסא"ל אלפורד, השיגה על החקירה השטחית והודיעה לה כי זו פנייתה האחרונה בעניין, שכן עדיין אפשר לאתר את החיילים המזיקים.
- * ב-17.5.95 השיבה סא"ל אלפורד, ובמכתבה היה שינוי גירסה: "נעשו נסיונות לאתר את החיילים שפעלו במקום, אולם כיוון שלא נערך רישום פרטי החיילים, לא היתה קיימת אז אפשרות ובוודאי שאין כיום אפשרות לאתר חייל מסוים...". היא ציינה כי היות שהוחלט שלא לפתוח בחקירת מצ"ח, אין ברשותה חומר חקירה.
- * ב-31.5.95 פנתה עו"ד חורי לשר הביטחון דאז, יצחק רבין. במכתבה שטחה את פרטי הפרשה וביקשה כי יורה על חקירת האירוע.
- * ב-10.7.95 הודיע אל"מ דני בארי, התובע הצבאי הראשי, לפרקליטת צפון, כי אחרי עיון בהשגת המוקד הוא סבור שיש מקום להורות למצ"ח לגבות את עדותם של בני משפחת מעאלי.

פרקליטת צפון השלימה עם העובדה שמצ"ח הפרה את הוראותיה

כאמור, במכתבה של פרקליטת צפון, סא"ל לני אלפורד, מ-23.3.94, לסרן רבן ממצ"ח, היא הורתה לו לבקש את עזרת המג"ד באיתור הפלוגה ששהתה באותה עת בתעסוקה ולגבות עדות החיילים או חלק מהם לגבי החשדות המועלים בתלונה, וכן לגבות עדות גם מקצינים שהשתתפו בחיפושים והכחישו את הנזקים. כלומר, היה ברור לה כי איש מן החיילים המעורבים במעשה לא נחקר.

אף על פי כן, במכתבה לעו"ד חורי מ-1.6.94 כתבה כי "...נערכה חקירת מצ"ח" וכן כי "החיילים שנחקרו הכחישו כי גרמו נזק לרכוש המתלונן וכי הושלך רימון הלם" – בעוד שמכחישי הנזק היו הקצינים ולא החיילים עצמם. ואם לא די בכך, טענה כי "חרף החקירה המאומצת לא אותו חיילים שלכאורה גרמו לנזקים הנטענים".

בכך מתעוררות שתי בעיות: ראשית, הוראותיה של סא"ל אלפורד עצמה למצ"ח לא מולאו: החיילים והקצינים

מגדוד 71 מעולם לא נחקרו על-ידי חוקרי מצ"ח שכן אפילו לטענתה, הם כלל לא אותרו. גם בחומר החקירה שהועבר למוקד לא נמצא זכר לנסיגות חיפוש. שנית, אף על פי שהוראותיה המדויקות את מי לחקור לא בוצעו, החליטה סא"ל אלפורד להסתמך על הברור שערך מפקד גדוד 71 עם קציניו בלבד, על מנת לבסס את החלטתה לסגור את התיק.

עם זאת, נראה שבשלב מאוחר יותר עמדה סא"ל אלפורד על כך, שמכתבה לעו"ד חורי מ-1.6.94 לקה בתשתיתו העובדתית, ולכן שינתה גרסה במכתבה לעו"ד חורי מ-17.5.95: כעת טענה כי "נעשו נסיגות לאתר את החיילים שפעלו במקום, אולם כיוון שלא נערך רישום פרטי החיילים, לא היתה קיימת אז אפשרות ובוודאי שאין כיום אפשרות לאתר חייל מסוים...".

באותו מכתב טענה גם, כי אין ברשותה כל חומר חקירה, כיוון שלא נערכה כלל חקירת מצ"ח. גם כאן לא דייקה. ייתכן שחקירת מצ"ח במובנה הפורמלי לא נערכה, אך מידע על שיחות המג"ד עם קציניו ותמצית שיחה שערך חוקר מצ"ח עם מג"ד 71 הן ברשותה. את אלו היה עליה להמציא לעו"ד חורי כבר בשלב מוקדם יחסית, וייתכן שהיה בכך כדי להקל על חקירת הפרשה ואולי לאפשר לגלות את זהות החיילים המזיקים.

הסחבת השיגה את מטרתה

ב-23.8.95, בעקבות התערבות שר הביטחון והתובע הצבאי הראשי, נחקר סוף סוף אמין מעאלי על ידי מצ"ח. החקירה נערכה בדיוק שנתיים אחרי הפריצה לביתו, שהיתה כאמור ב-20.8.93. בעת הפריצה לביתו היה אמין מעאלי, יליד שנת 1924, בן 69. בעת שנחקר על-ידי מצ"ח כבר מלאו לו 71 שנים. אין תימה, הן עקב הזמן הרב שחלף מאז האירוע והן בשל גילו המתקדם, שהיו סתירות בין תצהירו שניתן סמוך לאירוע לבין עדותו במצ"ח. לא ייפלא גם, שעם הזמן התחלפו לו האירוע עצמו ו"ביקורים" אחרים של חיילים בביתו, שכאמור גם עליהם דיווח למוקד.

פרקליטת צפון, סא"ל לני אלפורד, ביססה תגובתה על סתירות אלה: "עדותו של המתלונן שונה ורצופת סתירות לעומת הגרסה שמסר בתצהירו", כתבה לעו"ד באדרה חורי ב-30.1.96. "לא היתה באפשרות המתלונן למסור כל סימני זיהוי אשר יאפשרו את איתור החיילים. לפיכך, הוחלט על סיום הבדיקה ללא נקיטת צעדים משפטיים".

וכך, שנתיים וחצי אחרי האירוע, השיגה הסחבת המכוונת את מטרתה: עקב הסתירות הללו סוכלה אפילו האפשרות לפנות לקמ"ט תובענות על מנת שיפצה בסכום כלשהו את בני משפחת מעאלי על הנזקים שנגרמו לביתם ולרכושם.